

HRISTINA VASIĆ TOMŠE: UMETNOST NE TRPI OKVIRE

OBJAVLJENO 05:00H U ATLAS UMETNOSTI, INTERVJU I • 0
KOMENTARA • 0 LIKES

Hristina Vasić Tomše je poliglota, prevodilac, glumica i režiser: svestranost u jednoj osobi. Zaljubljena je u muziku svoje gitare, u muziku španskog i francuskog jezika. Već na aerodromu menja jezik na kom misli, dok prevodi – stvara i igra se. Pitali smo je kako škripe daske koje život znače pod španskim rečima i šta znači to biti slobodan umetnik.

Studirala si u Beogradu, Barseloni, Sevilji i Nici. Otkud ta glad za znanjem i kako izgleda školovanje u inostranstvu?

Pitam se i sama da li je u pitanju glad za znanjem ili samo neizmerna radoznalost i potreba za otkrivanjem sveta. Kad sam bila u osnovnoj školi, želela sam da postanem astronaut. Nastavnik likovnog mi je na to rekao: "Vasićeva, pa zar nije bolje da čovek lepo obiđe svet, vrati se svojoj kući i dobro se najede pečenja?" Ovo sa pečenjem mi nikada nije bilo u potpunosti jasno. Čak mi ni povratak kao čin nikada nije bio previše blizak. Očigledno je, međutim, da sam želju za otkrivanjem svemira transformisala u čin otkrivanja sveta. A on sa sobom nosi i neizbežno sticanje svakojakih znanja i veština. Školovanje i život u inostranstvu su, s jedne strane, vrlo izazovni i uzbudljivi, a sa druge strane predstavljaju veliki psihički napor i emotivno ulaganje. Horizonti koji se pritom otvaraju nepresušni su izvor inspiracije i motivacije. Mislim da je baš to otvaranje horizonata ono na šta se čovek vremenom navuče i postane "intelektualni nomad".

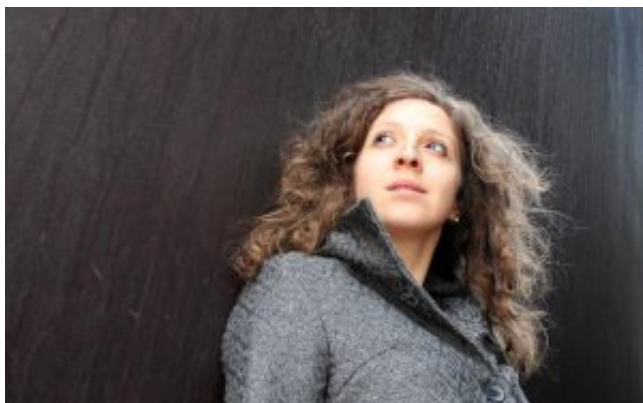
Na kom jeziku razmišljaš? Da li postoje u tvojoj glavi pregrade ili fioke za jezike koje govoriš ili je to haotična poliglotska igra?

Ja mislim da ja razmišljam u slikama. Što se jezika tiče, to uglavnom zavisi od okolnosti i situacije u kojoj se trenutno nalazim ili od toga o čemu, odnosno o kome razmišljam. Dešavalo mi se da sletim u neku zemlju i da mi se u glavi automatski, još na aerodromu, promeni jezik na kome funkcionišem. Snovi su tek po tom pitanju zanimljiv fenomen. U njima je izbor jezika potpuno spontan. Sanjati na stranom jeziku za mene znači imati taj jezik u šaci. Eto, recimo, još uvek nisam sanjala na nemačkom... Fioke i pregrade? Zvuči praktično. Otvoriš jednu: hop! Izvučeš imenicu. Drugu: cap! Izvučeš glagol. Dok u međuprostorima obitavaju drugi neophodni elementi za funkcionisanje jednog jezičkog sistema. Rekla bih da je poliglotska igra moja komfort zona, a u njoj itekako ima i logike, i pravila, i haosa.

Kako izgleda prevodilački rad? U kojoj meri si slobodna i kreativna?

Prevodilački rad ima puno lica. Mnogo toga zavisi od građe koja se prevodi. Ja uglavnom prevodim književnost, a najradije tekstove za pozorište i poeziju. Pošto sam po prirodi muzička duša, pretpostavljam da su ritam radnje i muzikalnost jezika ono što me u ovim tekstovima očarava. Ritam i melodija su ti neuhvatljivi elementi koje pokušavam da uhvatim dok prevodim. Prevođenje doživljavam pomalo kao komponovanje, ili još preciznije, kao "prekomponovanje": dat mi je smisao i sadržaj a ja treba da ga prekomponujem služeći se kodovima koje govornici mog jezika razumeju. Od toga kako doživim i interpretiram delo koje prevodim umnogome zavisi i smisao koji ću svom prevodu dati. To ima veze i sa slobodom. Ako uživam u delu koje prevodim, njegov smisao dobro razumem, onda se pri prevođenju i

osećam vrlo slobodno. Tada uglavnom nema puno dilema. Sve je na igri i kreativnosti.

Kakav je osećaj čitati nešto što niko sa naših prostora nije čitao, i omogućiti mu svojim radom da ipak pročita?

Upravo u tome vidim smisao prevodilačkog rada. Osećaj deljenja je vrlo obogaćujuć i uzbudljiv. Često nešto prevedem jer me zanima da li će i govornici mog jezika taj tekst doživeti na isti način. Najuzbudljiviji momenat u prevodilačkom radu jeste trenutak susreta novog prevoda sa prvim čitaocem. To je trenutak konačnog dolaska prevoda na svet. On predstavlja neku vrstu premijere u prevodilačkom poslu i praćen je sličnim osećanjima kao kad se premijerno izvodi vaša nova predstava. Retko se dešava, međutim, da prevodilac prisustvuje ovom činu, jer je čitanje daleko intimniji proces od gledanja predstave. Kada se to ipak desi, dolazi do izvesnog odvajanja prevoda od prevodioca, konačne realizacije, njegovog rađanja. I to je trenutak u kom je osećaj da ste nešto stvorili najsnažniji.

Koliko je teško glumiti i režirati predstavu na stranom jeziku?

Gluma se bazira na slobodi izražavanja. Mada zvuči paradoksalno, tu slobodu je ponekad lakše dostići na stranom nego na maternjem jeziku. Naravno, potrebna je izvesna veština da se do toga dođe, ali dok ne zaglumimo na stranom jeziku, nismo ni svesni koliko smo ograničeni da na svom jeziku eksperimentišemo. Postoje jezičke strukture koje smo do te mere fiksirali da od načina na koji ih izgovaramo (ili ne izgovaramo) ne možemo da se otresemo. Evo, recimo, psovke. Jedan lepo vaspitan Rus nije sposoban da opsuje na svom jeziku u prisustvu osobe ženskog pola, dok će na drugom jeziku to bez problema učiniti. Kulturološki faktori, pored faktora navike, često deluju kao kočnice. A kočnice bile kao tina su za glumu potrebne. Strani

učuju kao kočnice. A kočnice bilo koj tipa su za glumu pogubne. Strani govornik ne doživljava na isti način svoj drugi jezik kao što doživljava svoj maternji i kadar je sa njim više da se igra. A gluma je igra. Režija je takođe igra, samo je po pitanju poznavanja i osećanja jezika ipak malo složenija. Velika je odgovornost režirati maternjeg govornika kada vi kao reditelj to niste. Ali ovde se vraćam na početak odgovora: bogatstvo i raznolikost scenskog izraza leže u slobodi i eksperimentu na koje rutinska upotreba jezika ume da deluje kao okvir iz koga se nipošto ne sme izaći. A u umetnosti jedino slike okačene o zid trpe okvire.

Nedavno si dobila status slobodnog umetnika u Sloveniji za zanimanje pozorišne rediteljke. Šta se vidi sa te pozicije?

Dragocen je osećaj institucionalne podrške kada vam je ona najpotrebnija. U ovom trenutku vidim malo više lične sigurnosti i institucionalnog kredibiliteta, kao i da ipak postoje mogućnosti za mlade umetnike. U budućnosti se vide novi projekti, a to motiviše.

Šta je to što bi volela da ostvariš u narednih pet godina?

Teško je danas predvideti narednih pet godina života. A da oslušnem želje, uf,

nije ni to lako, ali 'ajde: volela bih da uspešno završim jedan veliki pozorišno-muzički projekat na čijoj pripremi trenutno radim, da dobro upoznam berlinsku pozorišnu scenu kojoj se tek prikradam, da usavršim nemački i ne počnem da učim neki novi jezik (dosta je!), da se fokusiram, da se ne zaustavim iz bilo kog razloga, da nastavim da ne prihvatam ono što mislim da ne valja. I da budem dobra mama, kao moja, kao Andrejeva.

Zašto si ti crna ovca?

Verovatno zato što nikad nisam umela da blejim kao bela.

Razgovarala Srbijanka Stanković

Izvor fotografija: Jonathan Eden-Drummond, Ivana Gajić

TAGS: crna ovca nedelje, glumica, Hristina Vasić Tomše, intervju, ponedeljak, prevodilac, slobodan umetnik

NEMA KOMENTARA

Sorry, the comment form is closed at this time.

PRETRAŽI

Kucaj ovde...

NOVO